

Regiolessen voor het Basis Onderwijs:

- De Nieuwe Hollandse Waterlinie in je buurt (groep 6 BO)

Doelgroep: groep 6 van het basisonderwijs

Bijzonderheden: voor scholen in de buurt van een fort.

Vakgebied: aardrijkskunde en geschiedenis

Aanbieder: Landschap Erfgoed Utrecht

Inhoud: Het lesmateriaal bestaat uit vier voorbereidende lessen en een buitenles. In de buitenles gaan de leerlingen op stap met de Polderwachter naar een fort in hun eigen buurt. Terug op school schrijven de leerlingen een artikel voor WikiKids. Speciaal voor dit project is het portaal, WikiKidsAtlas Nieuwe Hollandse Waterlinie aangemaakt.

Meer informatie: <http://onderwijs.landschaperfgoedutrecht.nl>

- Waterlinie in Gooi en Vechtstreek (groep 5 t/m 8 BO)

Doelgroep: groep 5 en 6, 7 en 8 van het basisonderwijs

Bijzonderheden: met fietsroute langs fort, eenmalige aanschaf leskist voor € 150,=

Vakgebied: geschiedenis

Aanbieder: Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vecht- en Eemstreek

Inhoud: In de regio Vechtstreek-Noord is een leskoffer samengesteld over de Nieuwe Hollandse Waterlinie met een docentenhandleiding, voorleesverhaal, filmpje, werkboek, Waterliniekaarten geprint op textiel, foto's en fiets-shirt. Het programma bestaat uit vier lessen:

- introductie
- aan de slagles
- buitenles
- reflectieles

Voor Naarden, Bussum, Weesp, Muiden zijn fietstochten samengesteld langs de Waterlinie-elementen. De fietsgids laat de kinderen zoeken, kijken, vertellen, beleven en foto's maken. De Spanjaarden in 1572, de Fransen in 1672 en 1813 en WO I en WO II komen aan de orde.

Meer informatie: www.omgevingseducatie.nl, telefoon: (035)6857598

- Natuur- en erfgoededucatie op en rond Fort Altena (groep 3 t/m 8 BO)

Doelgroep: groep 3 t/m 8 van het basisonderwijs

Bijzonderheden: leskisten te leen, bezoek aan fort Altena

Vakgebied: natuur en erfgoed

Aanbieder: IVN i.s.m. Kwartiermeesters

Inhoud: De natuur- en erfgoededucatie betreft jongeren bij de omgeving. Ze krijgen hierdoor inzicht in de veranderingen in het buitengebied. Scholen kunnen leskisten lenen. De leerkracht kan zelf een 'menu' samenstellen en hiermee een projectweek op school vormgeven. Onderdeel van het programma is een excursie naar het buitengebied, bijvoorbeeld naar Fort

Altena.

Meer informatie: www.ivn.nl/brabant of www.kwartiermeesters.nl

- Het Leege Land, historisch landmeten (groep 7 en 8 BO)

Doelgroep: groep 7 en 8 van het basisonderwijs

Bijzonderheden: Les op een fort of in de klas

Vakgebied: rekenen en wiskunde, oriëntatie op de mens en de wereld, kunstzinnige oriëntatie

Aanbieder: Het Leege Land

Inhoud: Het Leege Land laat leerlingen beleven hoe vestingbouwers de Nieuwe Hollandse Waterlinie vorm gaven. De ingenieur van Het Leege Land ontvangt de leerlingen, gekleed in een uniform uit de 19de eeuw. Hij geeft uitleg over de vestingen en de inundaties of onderwaterzettingen. En dan gaan ze aan het werk. Leerlingen meten met meetkettingen de kazernes op. Ze berekenen afstanden in voeten en duimen. Ze tekenen kaarten van de omgeving om daarop nieuwe forten en dijken te plannen.

Meer informatie: www.hetleegeland.nl/waterlinieles

- Kunstproject Zichtbaar Schuilen (groep 3 t/m 6 BO)

Doelgroep: groep 3 t/m 6 van het basisonderwijs

Bijzonderheden: in samenwerking met kunstenaars

Vakgebied: kunst- en cultuureducatie

Aanbieder: Eduart specialist in cultuur en onderwijs

Inhoud: Zo'n 250 leerlingen van De Zandheuvel in Asperen, De Vuurvlinder in Vuren, De Rietput in Heukelum en Spiegelhof in Herwijnen hebben samen met kunstenaars nagedacht over hoe zij groepsschuilplaatsen zichtbaarder kunnen maken in het landschap. Kunstenaars en leerlingen zijn gaan kijken bij vier schuilplaatsen in de omgeving van Fort Asperen.

De kunstenaars, Arno Arts, Nikola Nikolov, Karel van der Eijk en Joris Baudoin, hebben met de leerlingen een ontwerp bedacht voor hun schuilplaats. Vooraf maakten de leerlingen op maquettes zelf een ontwerp voor het kunstwerk. Samen met hun leerkracht formuleerden ze vervolgens een opdracht aan hun kunstenaar. Vanaf september 2010 zijn de 'gepimpte' bunkers te zien en worden de maquettes van de leerlingen tentoongesteld in openbare ruimten in de regio. Het concept van Zichtbaar Schuilen is ontwikkeld door Marcel Blekendaal.

Meer informatie: www.edu-art.eu

- Vredeseducatie in Fort de Bilt (BO en basisvorming VO)

Doelgroep: het basisonderwijs en basisvorming VO

Bijzonderheden: Les in Fort de Bilt

Vakgebied: vredeseducatie

Inhoud: Aan de rand van Utrecht, bij de Berekuil ligt Fort De Bilt. In de Tweede Wereldoorlog zijn hier meer dan 140 mannen gefusilleerd. Op het fortterrein staan een monument, een klokkenstoel, naamplaten en diverse

gebouwen waaronder de dodenbunker. In de voormalige bomvrije kazerne is een interactieve tentoonstelling ingericht over vooroordelen, de zondebok, verzet, spijt en verzoening. Er worden veel verschillende werkvormen toegepast.

Meer informatie: www.vredeseducatie.nl, telefoon: (030) 2723500

- **Ontdek het Geheime Wapen van Nederland (groep 5 t/m 8 BO)**

Doelgroep: groep 5 en 6, 7 en 8 van het basisonderwijs

Bijzonderheden: met bezoek aan een fort, eenmalige aanschaf leskist voor € 150,=

Vakgebied: geschiedenis

Inhoud: Voor groep 5 en 6 ligt de nadruk op het kennismaken met en beleven van de overblijfselen van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Bij een bezoek aan één van de forten krijgen de leerlingen een idee hoe de soldaten daar vroeger geleefd hebben.

Leerlingen van groep 7 en 8 gaan op onderzoek uit en leren zo hoe het landschap in de omgeving van de school ontstaan is. In het lesmateriaal is uitgegaan van activerende didactiek en de leertheorie van Kolb.

De leskist bestaat o.a. uit 2 docenthandleidingen, 2 dvd's, Waterliniekaarten geprint op textiel, boekje 'De Nieuwe Hollandse Waterlinie in vogelvlucht', werkboek voor de leerlingen en bouwplaat.

Fort Asperen en EDU-ART hebben naast de leskist 'Ontdek het geheime wapen van Nederland' aanvullend lesmateriaal ontwikkeld voor het bezoek aan Fort Asperen.

Meer informatie: www.edu-art.eu, b.bregman@edu-art.eu, telefoon (026) 400 1900

- **Geo activiteiten op GeoFort (groep 7 en 8 BO, onderbouw VO)**

Doelgroep: groep 7 en 8 basisonderwijs, onderbouw voortgezet onderwijs

Bijzonderheden: bij Fort Nieuwe Steeg bij Asperen

Vakgebied: aardrijkskunde

Aanbieder: Geofort

Inhoud: GeoFort biedt een aantal educatieve programma's aan.

Bij GPS tekenen krijgt iedere groep een opdracht, zoals het tekenen van een logo, een dier of 'gewoon' een cirkel. De GPS registreert de wandeling. Elke 10 seconden legt deze GPS exact vast waar de groep zich bevindt. De punten worden aan elkaar verbonden door het apparaatje waardoor de route en dus de tekening zichtbaar wordt. Deze is eenvoudig te uploaden en zichtbaar te maken in bijvoorbeeld Google Maps of Google Earth.

Met het spel 'Petje Op, Petje af' krijgen leerlingen allerlei vragen die met 'geo' te maken hebben. Op een speelse manier - met wedstrijdelement - wordt de kennis getoetst en krijgen leerlingen een indruk hoe interessant en relevant de geo-wereld is.

Bij historisch landmeten maken leerlingen kennis met de technieken die een landmeter 200 jaar geleden gebruikte: ze meten met de meetketting, maken kleine kaartjes van percelen, zetten rechte hoeken uit of verdelen een perceel

in meerdere delen. Zo komt het historisch landmeten tot leven.
Meer informatie: www.geofort.nl, telefoon (0345) 630480